

УДК 657

DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-5-41>**Акименко О.Ю.**кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Чернігівського національного технологічного університету**Жолобецька М.Б.**аспірант кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Чернігівського національного технологічного університету**Akyumenko Olena**

Chernihiv National Technological University

Zholobetska Marina

Chernihiv National Technological University

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ****EFFECTIVE PROVIDING OF AN ACCOUNTING ORGANIZATION
IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION**

У статті узагальнено науковий матеріал із досліджуваної теми, доведено, що сучасна система організації бухгалтерського обліку повинна відповідати стратегічним цілям підприємства, що пов'язані з процесом входження України в європейський простір, який має стати для держави основою для модернізації економіки, залучення на внутрішній ринок іноземних інвестицій, підвищення конкурентоспроможності. Обґрунтовано ідею про те, що на сучасному етапі це можливе завдяки вдосконаленню правової системи держави шляхом імплементації європейських норм та стандартів. Доведено, що науковий статус організації бухгалтерського обліку підтверджується критеріями науковості, серед яких: системність, достовірність, критичність, загальнонаукова значимість, спадкоємність, прогнозованість, детермінованість, незавершеність, раціональність, нейтральність, універсальність. Наведено складники ефективної організації обліку на національному рівні (інституційне, правове, методологічне, методичне, бюджетно-фінансове, організаційно-інформаційне, кадрове, соціально-економічне, ресурсно-просторове, науково-технічне забезпечення; міжнародне співробітництво та контрольне забезпечення). Доведено, що синергія забезпечення організації обліку і міжнародного співробітництва може створити підґрунтя для запровадження та підвищення ефективності нових підходів до регулювання й організації обліку на державному рівні.

Ключові слова: організація обліку, критерії науковості, національна система обліку, складники ефективної організації обліку, інтеграція, синергія.

В статье обобщен научный материал по исследуемой теме, доказано, что современная система организации бухгалтерского учета должна соответствовать стратегическим целям предприятия, связанным с процессом вхождения Украины в европейское пространство, которое должно стать для государства основой для модернизации экономики, привлечения на внутренний рынок иностранных инвестиций, повышения конкурентоспособности. Обоснована идея о том, что на современном этапе это возможно благодаря совершенствованию правовой системы государства путем имплементации европейских норм и стандартов. Доказано, что научный статус организации бухгалтерского учета подтверждается критериями научности, среди которых: системность, достоверность, критичность, общенаучная значимость, преемственность, прогнозируемость, детерминированность, незавершенность, рациональность, нейтральность, универсальность. Приведены составляющие эффективной организации учета на национальном уровне (институциональное, правовое, методологическое, методическое, бюджетно-финансовое, организационно-информационное, кадровое, социально-экономическое, ресурсно-пространственное, научно-техническое обеспечение, международное сотрудничество и контрольное обеспечение). Доказано, что синер-

гия обеспечения организации учета и международного сотрудничества может создать основу для внедрения и повышения эффективности новых подходов к регулированию и организации учета на государственном уровне.

Ключевые слова: организация учета, критерии научности, национальная система учета, составляющие эффективной организации учета, интеграция, синергия.

The article summarizes the scientific material on the topic studied, it is proved that the modern system of accounting organization should meet the strategic goals of the enterprise, connected with the process of Ukraine's entry into the European space, which should become for the state the basis for modernization of the economy, attraction to the internal market of foreign ones. investments, increase of competitiveness. Is substantiated the idea that at the present stage it is possible due to the improvement of the legal system of the state through the implementation of European norms and standards. It is proved that the scientific status of accounting organization is confirmed by the criteria of scientificity, among which are: systematicity, reliability, criticality, general scientific significance, continuity, predictability, determination, incompleteness, rationality, neutrality, universality. Thus, systematic determines the nature of knowledge about the national accounting system, produced by the accounting organization, with the definition of theoretical provisions, principles, concepts, the construction of generalized models and developments. Reliability, in turn, reflects the completeness, validity, impartiality of the practical information that is verified in practice. Equally important criterion, criticality – provides an opportunity to define and improve the structure of the national accounting system on the basis of a critical understanding of models of accounting systems of different countries, scientific theories and concepts, review of fundamental theoretical foundations. The components of effective accounting organization at the national level (institutional, legal, methodological, budgetary – financial, organizational – informational, personnel, socio – economic, resource – spatial, scientific – technical support; international cooperation and control support) are presented. It is proved that the synergy of providing accounting organization and international cooperation can create the basis for introducing and improving the efficiency of new approaches to regulation and organization of accounting at the state level.

Key words: accounting organization, scientific criteria, national accounting system, components of effective accounting organization, integration, synergy.

Постановка проблеми. Процес входження України в європейський економічний, політичний та правовий простір має стати для держави основою для модернізації економіки, залучення на внутрішній ринок іноземних інвестицій, підвищення конкурентоспроможності (як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках). Однак це буде можливе завдяки вдосконаленню правової системи держави шляхом імплементації європейських норм та стандартів. Задекларовані Законом України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» вимоги поклали початок формуванню нової реформуючої ідеології, спрямованої на вдосконалення не тільки законодавчої бази щодо бухгалтерського обліку, а й зміну його мети – від інформаційного джерела подання звітності статистичним, контролюючим і іншим органам до інструменту ефективного управління діяльністю [1]. Відповідно, дане рішення накладає відбиток на методологію, організацію та практику ведення обліку, що, своєю чергою, вимагає формування організаційних і законодавчих засад, які відповідають міжнародним і європейським вимогам. Отже, євроінтеграційні процеси відіграють досить суттєву роль, оскільки за допомогою них наша держава має

реальну змогу підвищити ефективність функціонування системи управління.

У цій площині питання, що пов'язані з ефективністю регулювання та організації бухгалтерського обліку, набувають стратегічного значення. Створення державою сприятливих умов для виконання системою бухгалтерського обліку підприємства поставлених завдань є визначальним для запровадження нових підходів до організації бухгалтерського обліку в контексті європейської інтеграції та сучасних тенденцій світового досвіду у цій сфері.

Водночас науковий статус організації бухгалтерського обліку підтверджується специфікою ознак та критеріями науковості, серед яких: системність, достовірність, критичність, загальнонаукова значимість, спадкоємність, прогнозованість, детермінованість, незавершеність, раціональність, нейтральність, універсальність. Наукові дослідження, присвячені проблемам науковості організації обліку, глибоко піднімають питання про класифікацію національних систем бухгалтерського обліку, поділ їх на групи, виділення характерних однорідних ознак науковості, що дає змогу виявити характер розвитку системи обліку на міжнародному рівні.

Так, системність визначає характер знань про національну систему бухгалтерського

обліку, що виробляються організацією бухгалтерського обліку, із визначенням теоретичних положень, принципів, концепцій, побудовою узагальнених моделей та розробок. Достовірність, своєю чергою, відображає повноту, достовірність, неупередженість отриманої на основі практичних даних інформації, що перевіряються на практиці. Не менш важливий критерій – критичність, забезпечує можливість визначити та вдосконалити структуру національної системи бухгалтерського обліку на основі критичного осмислення моделей облікових систем різних країн, наукових теорій та концепцій, перегляду основоположних теоретичних засад [2]. Отже, наукові знання про організацію бухгалтерського обліку мають практичну спрямованість, є об'єктивними, системними, достовірними та правдиво відображають складники її системи, які вважаємо за необхідне проаналізувати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню актуальної теми національної системи обліку та її організації на макро- та мікрорівні присвятили свої праці відомі вчені, а саме: М.І. Бондар, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуев, В.М. Жук, С.Ф. Голов, З.В. Гуцайлюк, Д.В. Долбнева, Г.Г. Кірейцев, М.В. Кужельний, А.М. Кузьмінський, С.О. Левицька, В. Моссаковский, Я.В. Олійник, М.С. Пушкар, В.В. Сопко, В.І. Ткач, М.Г. Чумаченко, В.Г. Швець та ін. Зусиллями цих та інших учених за останні роки сформовано й удосконалено теоретичні положення національної системи обліку та її організації, однак аналіз організаційно-технічних та методичних аспектів наукових праць показує обмеженість дослідження науковцями сфери застосування організації бухгалтерського обліку тільки рамками окремого суб'єкта господарювання.

Так, В.І. Ткач та М.С. Пушкар доводили наявність базових системних основ організації бухгалтерського обліку на макро- і мікрорівнях, виділяючи логічні ув'язки та синергетичний ефект взаємодії елементів системи [3; 4].

На аналізі сучасного стану обліку та уточненні організаційних і методологічних аспектів функціонування існуючої облікової системи в Україні та в інших країнах наполягав В. Моссаковский, пропонуючи розробити шляхи поліпшення та напрями подальшого вдосконалення інформаційного забезпечення управління економікою України та його окремих ланок [5]. Своєю чергою, Я.В. Олійник обґрунтовано доводить доцільність дослідження процесу впорядкування та вдосконалення національної системи бухгалтерського обліку на загальнодержавному рівні [2, с. 81].

Таким чином, у дослідженнях науковців смислове навантаження категорії «організація

бухгалтерського обліку» вміщує у себе головний момент: організація бухгалтерського обліку вивчає механізми функціонування системи бухгалтерського обліку з метою раціонального поєднання в часі і просторі її елементів загальнодержавного та локального рівнів. Ураховуючи, що проблема дослідження побудови системи обліку на мікро- і макрорівні набуває все більшої актуальності, вбачаємо за необхідне дослідити складники ефективної організації обліку на національному рівні.

У контексті цього набуває актуальності та стратегічного значення питання забезпечення ефективності й удосконалення державного та незалежного регулювання, нормативно-правового забезпечення та організації обліку, а також запровадження нових підходів до організації обліку на вітчизняних підприємствах з обов'язковим урахуванням найкращого досвіду провідних європейських країн [6, с. 330].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ураховуючи, що практично поза увагою науковців залишається процес створення, впорядкування та вдосконалення управління національною системою бухгалтерського обліку та її функціонування на макрорівні, вбачаємо за необхідне дослідити ці питання та приділити увагу дослідженню основних складників ефективної організації обліку на національному рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загалом усі проблеми, що пов'язані з організацією обліку в умовах імплементації вимог міжнародних стандартів та застосування європейських підходів, можна систематизувати так:

- проблеми нормативно-правового регулювання обліку – визначення шляхів включення міжнародних стандартів у правове поле України за аналогією з Регламентом ЄС № 1606/2002 від 19.07.2002 про застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку; необхідність мати стійкі джерела інформації про всі зміни, які вносяться в діючі міжнародні стандарти та нові стандарти, що приймаються; співпраця з міжнародними бухгалтерськими організаціями;

- проблеми професійного навчання та підвищення кваліфікації практикуючих бухгалтерів – визначення цінностей та принципів бухгалтерської професії; визначення етапів приведення національних систем науки й освіти в країнах ЄС до єдиних критеріїв і стандартів; організація навчання працівників бухгалтерських служб відповідно до Стратегії розвитку системи управління державними фінансами;

- внутрішньо-господарські проблеми – часові розриви між формуванням облікової інформації в системі бухгалтерської документації, у тому

числі у звітності, та використанням цих даних для потреб управління; забезпечення своєчасного подання встановлених форм контролюючим органам для оперативного аналізу та розроблення заходів, спрямованих на усунення негативних моментів в організації діяльності [7].

Наведені проблеми вказують на важливість наукових пошуків подолання ускладнень, які виникають на шляху гармонізації обліку на макrorівні, які передбачають формування політики державних органів щодо розвитку обліку в Україні за такими напрямками: визначення загальнонаціональної облікової політики; організація розроблення національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності; удосконалення організаційних форм і методів бухгалтерського обліку в Україні; методологічне забезпечення впровадження сучасної технології збору й обробки обліково-економічної інформації; розроблення рекомендацій щодо вдосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації бухгалтерів [7; 8]. Відповідно, визначаємо організацію обліку на макrorівні одним із ключових майданчиків для глобального і регіонального діалогу у сфері розвитку економіки країни.

Важливими аспектами предметної сфери організації бухгалтерського обліку на макrorівні є врахування специфіки функціонування різних інституціональних секторів економіки, галузевої належності, об'єктивних тенденцій розвитку бухгалтерського обліку в напрямі міжнародної інтеграції та відповідне конструювання тактики і стратегії організації бухгалтерського обліку. Макrorівень організації бухгалтерського обліку має вивчати не тільки національну систему бухгалтерського обліку у цілому з урахуванням специфіки ведення бухгалтерського обліку у різних інституціональних секторах економіки та галузевих особливостей, а й сукупність формальних правил і норм ведення бухгалтерського обліку та складання звітності підприємств та організацій; умови і передумови поведінки агентів, які формують та реалізують політику у сфері бухгалтерського обліку; загальну ефективність національної системи бухгалтерського обліку; можливість адаптації національної системи до зовнішніх умов задля досягнення певних цілей [2].

Головною метою організації бухгалтерського обліку є створення, впорядкування та вдосконалення національної системи бухгалтерського обліку з урахуванням соціально-економічних та нормативно-правових відносин агентів, які забезпечують формування та реалізацію полі-

тики у сфері бухгалтерського обліку на загальнодержавному рівні та рівні підприємства [2].

Дотримуємося думки, що ефективна організація національної системи обліку виступає важливим ключовим чинником забезпечення економічного зростання і створення умов для саморозвитку національної економіки. У цілому погоджувачись із думками вчених, вважаємо основними складниками ефективної організації обліку на національному рівні:

- інституційне та правове забезпечення, що полягає у наявності формальних і неформальних інститутів; цілеспрямовану діяльність інституціональних агентів, що формують та реалізують політику у сфері бухгалтерського обліку через створення нормативно-правових актів, які регулюють бухгалтерський облік [2]; створення законодавчих та організаційних передумов для надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства [8]; створення законодавчих та організаційних передумов для запровадження МСФЗ під час складання вітчизняними суб'єктами господарювання фінансової звітності; вирішення питань відносно рівня регламентації обліку, розроблення національного плану рахунків та затвердження форм звітності [9]; законодавче закріплення і реалізацію програми професійної сертифікації бухгалтерів на підтвердження знань із МСФЗ, а також програм сприяння розвитку системи професійної підготовки й постійного вдосконалення знань фахівців у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, а також моніторингу здобутого практичного досвіду [6]; законодавче врегулювання місця та функцій професійних організацій бухгалтерів та аудиторів у процесі формування та реалізації політики у сфері бухгалтерського обліку [10]; відповідність вітчизняного законодавства міжнародним нормам і правилам; оперативне внесення всіх необхідних змін відповідно до поточної ситуації; згуртованість у функціонуванні та адаптивність до навколишніх змін;

- методологічне забезпечення, під яким розуміємо впровадження сучасної технології збору й обробки обліково-аналітичної інформації економічного змісту; розвиток регуляторних, наукових інститутів з урахуванням галузевої ознаки; фундаментальні складники, які розкривають концептуальні засади організації бухгалтерського обліку, націлюють побудову облікової системи на перспективу з використанням вітчизняних стандартів або МСФЗ з урахуванням національних традицій;

- методичне забезпечення, що містить розвиток інститутів науки, освіти, консалтингу; формування професії – розвиток поряд із про-

фесійними бухгалтерськими організаціями і неформальними інститутами [11];

- бюджетно-фінансове забезпечення, що здійснюється з метою поліпшення рівня фінансування наукової діяльності на дослідження властивостей організації обліку, зростання витрат на науково-дослідні роботи, розробки на визначення шляхів розвитку й удосконалення організації обліку; цільове спрямування бюджетних коштів; регулювання оплати праці; поліпшення рівня фінансування наукової діяльності;

- організаційно-інформаційне забезпечення, метою якого є цільове використання ресурсів на вдосконалення організації обліку; розвиток інформаційних технологій; створення інформаційного забезпечення, організація комунікаційних зв'язків та логістичних процесів; створення умов, необхідних для побудови комплексної організаційної структури національної системи обліку; підвищення ступеня організованості і раціональності організації обліку; залучення професійних громадських об'єднань та іншої зацікавленої громадськості, включаючи користувачів фінансової звітності, до розроблення стандартів, норм та правил регулювання бухгалтерського обліку для зниження директивного регулювання з боку держави [8]; координації дій державних органів влади, професійних організацій бухгалтерів та аудиторів, вищих навчальних закладів та інших зацікавлених осіб із питань професійної підготовки бухгалтерів та аудиторів [6]; сприяння підготовці кадрів та розвитку наукових досліджень з обліку, забезпечення методичною літературою бухгалтерів-практиків [9]; модернізація у сфері освіти, науки, інформативності для створення умов для інформаційної безпеки та архівного збереження документів;

- кадрове забезпечення, недооцінювання важливості якого призведе до спотворення умов для підготовки сучасних кадрів у сфері бухгалтерського обліку та підвищення їхньої кваліфікації; законодавчого закріплення і реалізації програми професійної сертифікації бухгалтерів на підтвердження знань із МСФЗ, а також програм сприяння розвитку системи професійної підготовки і постійного вдосконалення знань фахівців у сфері бухгалтерського обліку та аудиту [6];

- соціально-економічне забезпечення, під яким розуміємо законодавче визначення категорії «професійний бухгалтер» відповідно до законодавства Європейського Союзу [11]; удосконалення діючої системи стимулювання та мотивації праці; зростання ефективності та прозорості втручання держави у формування та реалізацію політики у сфері бухгалтерського

обліку з урахуванням стандартів соціальної відповідальності;

- ресурсно-просторове забезпечення, що передбачає раціональне використання обмежених ресурсів; підкріплення ресурсами виконання управлінських рішень;

- науково-технічне забезпечення як основа розроблення навчальних програм вищих навчальних закладів України з урахуванням міжнародних стандартів професійної освіти та сучасних тенденцій, притаманних економічній та обліковій системам європейських країн; технічне і програмне забезпечення, впровадження інноваційних ідей, новітніх рішень, розвиток новаторських процесів, інтелектуальної і дослідницької діяльності;

- міжнародне співробітництво – організація взаємодії з міжнародними спеціалізованими організаціями, постійна співпраця з міждержавними, міжурядовими, професійними організаціями у сфері бухгалтерського обліку та іншими представниками зацікавленої громадськості;

- контрольне забезпечення, яке поряд з іншими враховує забезпечення дотримання національних і міжнародних стандартів, інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності й моніторингу чинників, які загрожують стабільності та розвитку національної системи бухгалтерського обліку.

Основні складові ефективної організації обліку на національному рівні наведені на рис. 1.

Основна мета державної політики у сфері забезпечення інформаційної безпеки України – управління реальними та потенційними загрозами з метою створення необхідних умов для задоволення інформаційних потреб людини та громадянина, а також реалізації національних інтересів. У контексті економічно-фінансової та інформаційної безпеки держави організація національної системи обліку передбачає врахування національних інтересів під час розроблення нормативних вимог до системи безпеки; поєднання національних цінностей та інтересів, надбав у сфері інформаційних правовідносин; потенційну здатність протистояти загрозам; здатність адаптуватися до нових умов так, щоб система обліку не тільки не підпадала під негативний вплив деструктивних чинників за умови їх появи, а й мала можливість їх нейтралізувати і мінімізувати.

Висновки з даного дослідження. Вищезазначене свідчить про те, що синергія забезпечення організації обліку [12] і міжнародного співробітництва може створити підґрунтя для запровадження та підвищення ефективності нових підходів до регулювання й організації обліку на державному рівні, а також забезпе-

Рис. 1. Основні складники ефективної організації обліку на національному рівні

Джерело: узагальнено авторами

чення виконання визначальних завдань для розвитку національної системи обліку в умовах інтеграції України до Європейського Союзу. Створення міцної, збалансованої національної

системи бухгалтерського обліку в країні не тільки збільшить багаторазово бюджет країни, а й сприятиме залученню інвесторів та стрімкому економічному підйому країни.

Список використаних джерел:

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18.03.2004 № 1629-IV. *Верховна Рада України*. URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 05.10.2019).
2. Олійник Я.В. Організація бухгалтерського обліку в умовах міжнародної інтеграції : дис. ... докт. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2016. 528 с.
3. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти) : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2000. 567 с.
4. Ткач В.И., Ткач М.В. Международная система учета и отчетности. Москва : Финансы и статистика, 1991. 160 с.
5. Моссаковський В. Концепція побудови бухгалтерського обліку в Україні. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. № 10. С. 18–25.
6. Долбнева Д.В. Інтеграційні процеси в обліковій системі України: сучасний стан та основні напрями здійснення. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2017. Вип. 1(49). Т. 1. С. 330–337.
7. Облік, аналіз та аудит в контексті європейської інтеграції України : монографія / за заг. ред. М.С. Пашкевич. Дніпро : НГУ, 2015. 262 с.
8. Барановська В.І., Щербик О.В., Болібрех К.В. Розвиток соціально-економічних систем в гео-економічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 11–12 травня 2017 р. Тернопіль, 2017. 184 с.
9. Приходько І.П., Павлова Г.Є. Основні принципи формування облікової політики. *Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету*. 2013. № 2. С. 177–181. URL : (дата звернення: 10.10.2019).
10. Олійник Я.В. Правові імперативи розвитку організації бухгалтерського обліку в Україні в системі макроекономічного управління. *Проблеми економіки*. 2013. № 1. С. 124–129.
11. Жук В.М. Науково-теоретичні засади реформування національної системи бухгалтерського обліку. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит»*. 2010. Вип. 1. С. 85–93. URL : (дата звернення: 05.10.2019).
12. Акименко О.Ю., Жолобецька М.Б. Актуалізація синергетичного підходу в дослідженні організації бухгалтерського обліку. *Вісник Одеського національного університету. Серія «Економіка»*. 2018. Вип. 1(66). С. 152–156.

References:

1. *Pro Zahal'noderzhavnu prohramu adaptatsiyi zakonodavstva Ukrayiny do zakonodavstva Yevropeys'koho Soyuzu* : Zakon Ukrainy vid 18.03.2004 r. № 1629-IV / Verkhovna Rada Ukrainy. [About information: Law of Ukraine on 18.03.2004 r. № 1629-IV] Available at: <http://zakon.rada.gov.ua>. (accessed 5 October 2019).
2. Oliynyk Ya. V. (2016) *Orhanizatsiya bukhhalters'koho obliku v umovakh mizhnarodnoyi intehtratsiyi [Organization of accounting in the conditions of international integration]* (PhD Thesis). Kyiv : Kyiv National Economic University Vadim Hetman.
3. Pushkar M.S. (2000). *Tendentsiyi ta zakonomirnosti rozvytku bukhhalters'koho obliku v Ukrayini (teoretyko-metodolohichni aspekty)* [Trends and regularities of accounting development in Ukraine (theoretical and methodological aspects)]. Ternopil: Economic Thought. (in Ukrainian)
4. Tkach V.I. (1991). *Mezhdunarodnaya sistema ucheta i otchetnosti* [International accounting system]. M.: Finansy i statistika. (in Russian)
5. Mossakovsky V. (2007). *Kontseptsiya pobudovy bukhhalters'koho obliku v Ukrayini [The concept of accounting in Ukraine]*. Bukhhalters'kyy oblik i audyt, 10, 18-25. (in Ukrainian)
6. Dolbnyeva, D. V. (2017). *Intehtratsiyini protsesy v oblikoviyi systemi Ukrayiny: suchasnyy stan ta osnovni napryamky zdiysnennya* [Integration processes in the accounting system of Ukraine: current state and main directions of implementation]. Uzhgorod University Scientific Bulletin: Series: Economics, 1(49) (1), 330–337 (in Ukrainian)
7. I.D. Ben'ko, N.L. Hres'ta in. (2015). *Oblik, analiz ta audyt v konteksti Yevropeys'koyi intehtratsiyi Ukrayiny* [Accounting, analysis and audit in the context of European integration of Ukraine] / za zag. nauk. ker. M.S. Pashkevych. Nats. hirn. un-t. – Dnipropetrovs'k.: NHU, 262 p. (in Ukrainian)
8. V.I. Baranovs'ka, O.V. Shcherbyk, K.V. Bolibrukh (2017). *Rozvytok sotsial'no-ekonomichnykh system v heoekonomichnomu prostori: teoriya, metodolohiya, orhanizatsiya obliku ta opodatkovannya* [Development of socio-economic systems in geo-economic space: theory, methodology, accounting and taxation organization]. Materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. Ternopil': FOP Palyanytsya V. A., 184 p. (in Ukrainian)
9. Prykhod'ko I.P., Pavlova H.Y. (2013) *Osnovni pryntsypy formuvannya oblikovoyi polityky* [Basic principles of accounting policies] Visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnoho ahrarnoho universytetu [Bulletin of Dnipropetrovsk State Agrarian University]. 2, 177-181, vailable at: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1073. (accessed 10 October 2019). (in Ukrainian)
10. Oliynyk Ya. V. (2013) *Pravovi imperatyvy rozvytku orhanizatsiyi bukhhalters'koho obliku v Ukrayini v systemi makroekonomichnoho upravlinnya* [Legal imperatives of development of accounting organization in Ukraine in the system of macroeconomic management]. Problemy ekonomiky, 1, 124-129. (in Ukrainian)
11. Zhuk V.M. (2010) *Naukovo-teoretychni zasady reformuvannya natsional'noyi systemy bukhhalters'koho obliku* [Naukovo-teoretychni zasady reformuvannya natsional'noyi systemy bukhhalters'koho obliku]. Visnyk Sums'koho natsional'noho ahrarnoho universytetu. Seriya: finansy i kredyt, 1, 85-93, vailable at: (accessed 5 October 2019)
12. Akymenko O.Y., Zholobets'ka M.B. (2018) *Aktualizatsiya synerhetichnoho pidkhodu v doslidzhenni orhanizatsiyi bukhhalters'koho obliku* [Updating the synergistic approach in the study of accounting organization] // Visnyk Odes'koho natsional'noho universytetu. Seriya «Ekonomika». 1 (66), 152-156. (in Ukrainian)